

**DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT**

Næringsministeren

Kontroll- og konstitusjonskomiteen
Stortinget
Karl Johans gt. 22
0026 Oslo

Deres ref

Vår ref
16/2193

Dato
4.11.2016

DNBs rolle i etableringen av selskaper på Seychellene

Jeg viser til brev fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité datert 25. oktober 2016 om saken komiteen omtaler som "DNB Banks datterselskap - DNB Bank Luxembourgs investeringer i skatteparadiset Seychellene". Jeg viser også til brev fra komiteen om samme sak fra hhv. 11. oktober, 22. september og 12. april i år.

Komiteen stiller følgende spørsmål som jeg besvarer hver for seg:

- 1) "Hvorfor valgte departementet å stemme nei til en uavhengig granskning på generalforsamlingen?"

I mitt svarbrev til komiteen fra 19. oktober viser jeg til at Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) 11. april 2016 mottok en redegjørelse fra styret i DNB som ikke ga en fyllestgjørende besvarelse på mine spørsmål. Jeg viste til at jeg derfor sendte et brev til styret med flere oppfølgingsspørsmål, der ett av disse var om styret så behov for en ekstern gjennomgang av saken, og i så fall med hvilket omfang. I etterkant av dette engasjerte styret Advokatfirmaet Hjort DA (Hjort).

På generalforsamlingen 26. april 2016 fremmet en aksjonær forslag om gransking, jf. asal. § 5-25 første ledd. Forslaget om granskning gikk ut på "en undersøkelse av relevante forhold knyttet til at DNB Luxembourg hadde lagt til rette for at kunder kunne etablere selskaper på Seychellene".

Det aksjerettslige granskingsinstituttet etter asal. § 5-25 er et verktøy for aksjonærer til å kreve undersøkelse av blant annet selskapets forvaltning. Enhver aksjeeier kan fremsette slikt forslag, og dersom forslaget får tilslutning av minst en tidel av aksjekapitalen representert på generalforsamling, kan enhver aksjeeier innen en måned etter generalforsamlingen kreve at tingretten beslutter gransking. Tingretten skal ta til følge et slikt krav dersom den finner at det foreligger saklig grunn for gransking.

En gransking etter asal. § 5-25 er således svært inngripende. Det var på tidspunktet for DNBs ordinære generalforsamling, 26. april, kjent at styret hadde engasjert Hjort til å undersøke saken. Jeg kunne ikke se at en rettslig granskning etter asal. § 5-25 på det tidspunkt var hensiktsmessig. Tilnærmet samtlige stemmeberettigede aksjonærer på generalforsamlingen hadde samme syn - granskingsforslaget på generalforsamlingen fikk bare tilslutning fra aksjonærer som representerte mindre enn 0,01 prosent av den representerte aksjekapitalen.

- 2) "Hva mener departementet om at mandatet til advokatfirmaet Hjort ikke er tatt inn i rapporten de har avgitt?"

Jeg forholder meg til styret i DNB, jf. rolledelingen mellom eier og styre. Det er styret som har det overordnede ansvaret for forvaltningen av selskapet og som blant annet skal ivareta en uavhengig kontrollfunksjon overfor selskapets ledelse på vegne av eierne. Departementets rolle i saken har vært å vurdere hvordan styret har håndtert sine oppgaver, i lys av forventningene beskrevet i Meld. St. 27 (2013-2014) Et mangfoldig og verdiskapende eierskap (eierskapsmeldingen).

Det er styret som har engasjert advokatfirmaet Hjort. Da DNB i april 2016 oversendte og spurte om NFD hadde merknader til et utkast til mandat til advokatfirmaet, ga departementet uttrykk for at styret sto fritt til å vedta det mandatet for en gjennomgang som det mente var best, og at NFD med det som utgangspunkt ikke hadde vesentlige merknader. Videre at det noterte seg at utkastet ikke dekket alle problemstillinger/spørsmål NFD hadde stilt, men viste til at styret måtte kunne besvare departementets spørsmål på den måten og med det grunnlaget styret fant hensiktsmessig. Departementet ga uttrykk for å legge til grunn at styret blant annet vurderte i hvilken grad dette arbeidet og andre eventuelle initiativer var egnet til å gi tilstrekkelig forståelse for hvordan etableringen av det aktuelle tjenestetilbudet kunne skje. DNB gjorde, så vidt jeg forstår blant annet på bakgrunn av denne tilbakemeldingen, endringer i utkastet til mandat, og oversendte den nye versjonen til NFD. Vi tok denne til orientering med henvisning til at styret sto fritt til å vedta det mandatet styret mente var best. Så vidt jeg forstår fra DNB ble det gjort endringer i mandatet også etter dette, men jeg er ikke kjent med disse.

- 3) "Kan det avdekkes større svakheter ved styrets ansvar for det aktuelle tjenestetilbud enn at de har organisert en styringsstruktur som tilsier at det ikke burde vært fanget opp?"

Komiteen skriver i en innledning til dette spørsmålet at *"Et av oppfølgingsspørsmålene i brevet [fra NFD til styret 12. april] var: "Konsernledelsen og DNB-styret var ifølge redegjørelsen ikke kjent med de kritikkverdige forholdene. Har styret vurdert hva det kunne*

eller burde gjort annerledes for å avdekke disse?". Videre står det; "Komiteen registrerer at statsråden mener det er besvart gjennom advokatfirmaet Hjorts rapport, hvor det fremgår at informasjon om det aktuelle tjenestetilbudet ikke på noe tidspunkt ble brakt opp til konsernsjef, konsernledermøte eller styrene mens den andre delen av spørsmålet blir besvart med at styringsstrukturen tilsier at konsernledelse og styret ikke nødvendigvis burde ha spurt." Komiteen viser også til at "Det fremgår av statsrådens brev av 19. oktober 2016: "Jeg kan likevel, basert på det jeg kjenner til, ikke se at det samlet sett er avdekket så alvorlige svakheter ved styrets håndtering av sine oppgaver at det bryter med de overordnede forventningene til styrets arbeid staten har som eier"."

Det jeg gir uttrykk for i sitatet over bør ikke tas ut av sin sammenheng. Det må ses i lys av det jeg ellers gir uttrykk for i mine svarbrev, blant annet at jeg ikke har opplysninger som avviker fra det som fremkommer i styrets redegjørelse, at jeg er enig med styret i at banken ikke skulle ha tilbudt den aktuelle tjenesten, at det er avdekket flere kritikkverdige forhold og at styret har det overordnede ansvaret. Jeg har også vist til at brudd på retningslinjer kan forekomme, og at det fremgår av prinsipp 7 i statens prinsipper for god eierstyring at "Formålet med risikostyring og intern kontroll er ikke å eliminere risiko, men å håndtere risiko knyttet til virksomhetsutøvelse på en forsvarlig måte".

Komiteen spør om det "*kan avdekkes større svakheter ved styrets ansvar for det aktuelle tjenestetilbud*". Hjort har slik jeg forstår det arbeidet med saken i om lag fem måneder. Styret gir i sitt brev fra 16. september uttrykk for at advokatfirmaet har gjennomført omfattende undersøkelser og fått tilgang til alle dokumenter som kan kaste lys over saken. Jeg viser ellers til mine tidligere brev der jeg blant annet har gitt uttrykk for at styret etter det jeg kan se har gått så langt de mener det er mulig i å svare på mine spørsmål, og at det neppe er grunnlag for å hevde at styret ikke har gjennomført en ekstern gjennomgang av rimelig omfang. Det er så vidt jeg kan se ikke fremkommet vesentlige andre forhold enn de som styret har vurdert.

Jeg har fortsatt tillit til at styret vil ta lærdom av saken og sørge for at de nødvendige tiltakene som skissert i styrets svar gjennomføres og etterleves.

- 4) Komiteen viser avslutningsvis til et brev fra finansministeren til komiteen datert 12. april 2016, der det blant annet fremkommer "*I 2010 ble det gjennomført et særskilt hvitvaskingstilsyn der forretningsområdene Store og internasjonale kunder samt Private Banking var omfattet. I Finanstilsynets merknader til DNBs styre ble flere forhold tatt opp, blant annet knyttet til at banken ikke hadde utført forsterkede kundekontroller og at det ikke var avdekket og rapportert mistenkelige transaksjoner. Det ble påpekt at det er styrets ansvar å påse at regelverket til enhver tid etterleves.*" Komiteen gir uttrykk for at denne tilbakemeldingen burde ha avstedkommet en bestemt aktivitet fra DNBs styre. Den gir også uttrykk for at tilsynets gjennomgang og vurdering av DNBs virksomhet ikke er tatt inn i Hjorts undersøkelser. Komiteen ber om mine vurderinger av disse forholdene.

Det fremgår i brev fra Finanstilsynet som er vedlagt Finansdepartementets svar til komiteen "*Finanstilsynet skal, blant annet gjennom konsesjonskrav og den løpende tilsynsvirksomheten, se til at foretak under tilsyn har egnet ledelse og betryggende virksomhetsstyring. Tilsyns-*

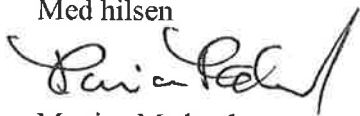
aktivitet rettet mot foretakenes interne styrings- og kontrollsystemer utgjør en viktig del av Finanstilsynets arbeid for å bidra til at foretakene har en god håndtering av operasjonell risiko, og er en vesentlig del av Finanstilsynets regelmessige vurderinger av bankers risiko og kapitalbehov." Det fremgår også at tilsynet gjennomfører stedlige tilsyn og en årlig vurdering av risiko og kapitalbehov og at tilsynets vurderinger at konsernets styring og kontroll er utvidet de senere årene.

Det må være de relevante tilsynsmyndighetene som til enhver tid må vurdere om en virksomhet i tilfredsstillende grad følger opp eventuelle pålegg og merknader mv. Jeg legger til grunn at styrets oppfølging av virksomheten også gjelder resultater fra slike tilsyn som det komiteen viser til. Samtidig er det kjent fra DNBs årsrapporter for 2014 og 2015 at DNB i løpet av 2014 styrket sine kontrollressurser knyttet til blant annet hvitvaskingsreglene betydelig. Dette fremgår også av flere avisartikler. Styret har i sine svarbrev til departementet redegjort for tiltak som er iverksatt siden 2007 blant annet med hensyn til å bekjempe skatteunndragelse og hvitvasking.

Når det gjelder hva som har inngått i Hjorts undersøkelser, viser jeg til at styret i DNB gir uttrykk for at Hjort har fått tilgang til alle dokumenter som kan kaste lys over saken.

Jeg håper jeg med dette har besvart de spørsmål komiteen har stilt.

Med hilsen

Monica Mæland